

A „GDPR JELENSÉG”

SZEGŐ TAMÁS¹



Abstract

2018. május 25-én lépett hatályba az Európai Parlament és a Tanács a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2016/679 számú rendelete (2016. április 27.).

Tekintettel a Rendeletet övező kiemelt figyelemre, a kapcsolódó várakozásokra, illetve jogos és valótlan félelmekre érdemes visszatekinteni és összegezni az elmúlt fél év tapasztalatait.

A cikk célja összefoglalóan bemutatni az Adatvédelmi Rendelet hatálybalépést követő fél éves időszak tapasztalatait.

Az elsődleges cél nem a tárgyilagos összefoglalás, annál is inkább a valós jogalkotói szándékkal párhuzamba állított gyakorlati megvalósulás összehasonlító eredményeinek kiértékelése, illetve a szerző tárgyhoz kapcsolódó megközelítésmódjának vitára bocsátása.

GDPR from a new viewpoint

On May 25, 2018 the Regulation of the European Parliament and the Council came into force with regard to the protection of individuals' personal data and on the free flow of such data and so did the Regulation 2016/679 (April 27, 2016) cancelling the regulation no 95/46.

Considering the special attention, the related expectations and legitimate and unrealistic fears surrounding the Regulation, it is worth looking back and summarizing the experiences of the last half year.

The purpose of this article is to summarize the experiences of the half-year period after the Data Protection Regulation came into force.

The primary aim is not to give an objective summary but to evaluate the realization of the comparing results expressing the real intention of the legislature, and to discuss the subject-related approach of the author.

1. Szerzői felütés

2018. május 25-én lépett hatályba az Európai Parlament és a Tanács a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2016/679 számú rendelete (Általános Adatvédelmi Rendelet 2016. április 27.) (a továbbiakban: Rendelet, vagy Adatvédelmi Rendelet).

Tekintettel a Rendeletet övező kiemelt figyelemre, a kapcsolódó várakozásokra, illetve jogos és valótlan félelmekre érdemes visszatekinteni és összegezni az elmúlt fél év tapasztalatait.

Jelen cikk célja összefoglalóan bemutatni az Adatvédelmi Rendelet hatálybalépést követő fél éves időszak – több esetben a szerző közvetlen élményein alapuló – tapasztalatait.

Az elsődleges cél nem a tárgyilagos összefoglalás, annál is inkább a valós jogalkotói szándékkal párhuzamba állított gyakorlati megvalósulás összehasonlító eredményeinek kiértékelése, illetve a szerző tárgyhoz kapcsolódó megközelítésmódjának vitára bocsátása.

2. A GDPR-ról röviden

A 2018. május 25-én életbe lépett az Európai Unió Adatvédelmi Rendelete (GDPR – General Data Protection Rules), amely a nemzeti jogszabályokat felülírva egységesíti a tagállamok adatkezelési előírásait. A magánszemélyek nagyobb betekintést és jogokat kapnak az adataik kezelésével kapcsolatban, ezzel párhuzamosan az adatkezelők és adatfeldolgozók ez irányú kötelezettségei jelentősen növekednek, a mulasztásokat esetlegesen sújtó pénzbüntetések terhe mellett. (A Rendelet nemcsak a nagyvállalatokat érinti, hanem minden adatot kezelő céget, legyen az akár kis- és közép, vagy mikro vállalkozás. Továbbá az érintetti kör részét képezik az állami intézmények is).

¹ Okleveles közgazdász. A diploma megszerzését követően 2006 óta több neves hazai tulajdonú vezetési tanácsadó cégnél töltött be – a ranglétrát bejárva – különböző pozíciókat. Jelenleg saját tanácsadó vállalkozását vezeti. 2015-ben minősített vezetési tanácsadó (Certified Management Consultant, CMC) címet szerzett. Kiemelt szakterületei: pályázat és projektmenedzsment, igazgatásszervezés, folyamatszervezés, szervezetejlesztés, IT megoldások implementációjának ügyfél oldali támogatása. 2015-től a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács szakértője, 2016-tól a fejlesztéspolitikát támogató egyik munkacsoportot vezeti.

Mindezek mellett fontos hangsúlyozni, hogy az Adatvédelmi Rendelet nemcsak az elektronikusan tárolt személyes adatokra, hanem az esetek túlnyomó többségében a papíralapúakra is vonatkozik, így azokra is ugyanaz a szigorú szabályozás vonatkozik az irat (és így adat) kezeléstől az irat (és így adat) tároláson át az előírásoknak megfelelő iratmegsemmisítésig, mint az elektronikusan tárolt személyes adatokra.

Megközelítésmód tekintetében a legnagyobb változást a Rendelet életbe lépésével az jelentette, hogy míg 2018. május 25-e előtt a magánszemélyek adatainak kezelésével és feldolgozásával kapcsolatban az érintett erre vonatkozó tiltásának hiányában („hallgatás beleegyezés” elve mentén) a vállalkozások az egyes tagállami szabályok adta kereteken belül lényegében saját belátásuk és érdekeik mentén kezelhették, illetve dolgozhatták fel a személyes adatokat, addig a hatálybalépést követően hozzájárulás nélkül alapesetben a vonatkozó adatok nem tárolhatóak, kezelhetőek (kivéve a jogszabályi felhatalmazás vagy szerződésen alapuló adatkezeléseket, de ez az eset tipikusan nagyvállalatokat, illetve állami cégeket érint).

3. A GDPR előírásainak hazai vonatkozása

A gyakorlati tapasztalatok bemutatását megelőzően a fejezet tömören rövid áttekintést ad a Rendelet értelmezéséhez kapcsolódó alapfogalmakról, valamint a tárgyra vonatkozó jelenleg érvényben lévő hazai szabályozási környezetről.

3.1. Rendelet tárgya²

A Rendelet a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelmére, és a személyes adatok szabad áramlására vonatkozó szabályokat állapít meg.

A Rendelet a természetes személyek alapvető jogait és szabadságait, és különösen a személyes adatok védelméhez való jogukat védi.

A személyes adatok Unión belüli szabad áramlása nem korlátozható vagy tiltható meg a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelmével összefüggő okokból.

3.2. Alkalmazási terület³

A Rendeletet személyes adatok automatizált módon történő kezelésekor, valamint akkor kell alkalmazni, ha személyes adatokat valamely nyilvántartási rendszerben kezelnek. Az Adatvédelmi rendeletnek mind a tárgyi (mikor kell alkalmazni), mind a területi (hol kell alkalmazni) hatálya szélesebb a korábbi adatvédelmi előírásoknál.

² Forrás: [https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege-AZ-EURÓPAI-PARLAMENT-ÉS-A-TANÁCS-\(EU\)-2016/679-RENDELETE-\(2016.-április-27.\)-a-természetes-személyeknek-a-személyes-adatok-kezelése-tekintetében-történő-védelméről-és-az-ilyen-adatok-szabad-áramlásáról,-valamint-a-95/46/EK-rendelet-hatályon-kívül-helyezéséről-\(általános-adatvédelmi-rendelet\)](https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege-AZ-EURÓPAI-PARLAMENT-ÉS-A-TANÁCS-(EU)-2016/679-RENDELETE-(2016.-április-27.)-a-természetes-személyeknek-a-személyes-adatok-kezelése-tekintetében-történő-védelméről-és-az-ilyen-adatok-szabad-áramlásáról,-valamint-a-95/46/EK-rendelet-hatályon-kívül-helyezéséről-(általános-adatvédelmi-rendelet))

³ Forrás: http://www.fmkik.hu/upload/fmkik/gdpr_szakanyag.pdf 2018. 11. 08.

3.3. Tárgyi hatály⁴

A Rendeletet mind az adatkezelők, mind az adatfeldolgozók tevékenységére alkalmazni kell. A rendeletet nem kell alkalmazni, ha a személyes adatok kezelése személyes vagy otthoni tevékenység során történik.

3.4. Területi hatály⁵

A Rendeletet alkalmazni kell az Európai Unióban tevékenységi hellyel rendelkező adatkezelők vagy adatfeldolgozók tevékenységeivel összefüggésben végzett adatkezelésre, illetve az Unióban tartózkodó érintettek személyes adatainak az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelő vagy adatfeldolgozó által végzett kezelésére, ha az adatkezelési tevékenységek áruknak vagy szolgáltatásoknak az Unióban tartózkodó érintettek számára történő nyújtásához kapcsolódnak, függetlenül attól, hogy az érintettnek fizetnie kell-e azokért; vagy az érintettek viselkedésének megfigyeléséhez kapcsolódnak, feltéve hogy az Unió területén belül tanúsított viselkedésükről van szó.

3.5. Fontosabb fogalmak meghatározása

Személyes adat⁶

Azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett”) vonatkozó bármely információ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható.

Adatkezelés⁷

A személyes adatokon vagy adatállományokon automatizált vagy nem automatizált módon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége, így a gyűjtés, rögzítés, rendszerezés, tagolás, tárolás, átalakítás vagy megváltoztatás, lekérdezés, betekintés, felhasználás, közlés továbbítás, terjesztés vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tétel útján, összehan-

⁴ Forrás: http://www.fmkik.hu/upload/fmkik/gdpr_szakanyag.pdf 2018. 11. 08.

⁵ Forrás: http://www.fmkik.hu/upload/fmkik/gdpr_szakanyag.pdf 2018. 11. 08.

⁶ Forrás: [https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege-AZ-EURÓPAI-PARLAMENT-ÉS-A-TANÁCS-\(EU\)-2016/679-RENDELETE-\(2016.-április-27.\)-a-természetes-személyeknek-a-személyes-adatok-kezelése-tekintetében-történő-védelméről-és-az-ilyen-adatok-szabad-áramlásáról,-valamint-a-95/46/EK-rendelet-hatályon-kívül-helyezéséről-\(általános-adatvédelmi-rendelet\)](https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege-AZ-EURÓPAI-PARLAMENT-ÉS-A-TANÁCS-(EU)-2016/679-RENDELETE-(2016.-április-27.)-a-természetes-személyeknek-a-személyes-adatok-kezelése-tekintetében-történő-védelméről-és-az-ilyen-adatok-szabad-áramlásáról,-valamint-a-95/46/EK-rendelet-hatályon-kívül-helyezéséről-(általános-adatvédelmi-rendelet))

⁷ Forrás: [https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege-AZ-EURÓPAI-PARLAMENT-ÉS-A-TANÁCS-\(EU\)-2016/679-RENDELETE-\(2016.-április-27.\)-a-természetes-személyeknek-a-személyes-adatok-kezelése-tekintetében-történő-védelméről-és-az-ilyen-adatok-szabad-áramlásáról,-valamint-a-95/46/EK-rendelet-hatályon-kívül-helyezéséről-\(általános-adatvédelmi-rendelet\)](https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege-AZ-EURÓPAI-PARLAMENT-ÉS-A-TANÁCS-(EU)-2016/679-RENDELETE-(2016.-április-27.)-a-természetes-személyeknek-a-személyes-adatok-kezelése-tekintetében-történő-védelméről-és-az-ilyen-adatok-szabad-áramlásáról,-valamint-a-95/46/EK-rendelet-hatályon-kívül-helyezéséről-(általános-adatvédelmi-rendelet))

golás vagy összekapcsolás, korlátozás, törlés, illetve megsemmisítés.

Adatkezelő⁸

Az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit önállóan vagy másokkal együtt meghatározza; ha az adatkezelés céljait és eszközeit az uniós vagy a tagállami jog határozza meg, az adatkezelőt vagy az adatkezelő kijelölésére vonatkozó különös szempontokat az uniós vagy a tagállami jog is meghatározhatja.

Adatfeldolgozó⁹

Az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely az adatkezelő nevében személyes adatokat kezel.

Az érintett hozzájárulása¹⁰

Az érintett akaratának önkéntes, konkrét és megfelelő tájékoztatáson alapuló és egyértelmű kinyilvánítása, amellyel az érintett nyilatkozat vagy a megerősítést félreérthetetlenül kifejező cselekedet útján jelzi, hogy beleegyezését adja az őt érintő személyes adatok kezeléséhez.

Adatvédelmi incidens¹¹

A biztonság olyan sérülése, amely a továbbított, tárolt vagy más módon kezelt személyes adatok véletlen vagy jogellenes megsemmisítését, elvesztését, megváltoztatását, jogosulatlan közlését vagy az azokhoz való jogosulatlan hozzáférést eredményezi.

Az összes tagállamra érvényes EU Adatvédelmi Rendelet mellett a vonatkozó hazai szabályozást a 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról (a továbbiakban: Info-törvény) biztosítja, így a magyar viszonyok e két szabályozó együttes értelmezésével ismerhetők meg.

⁸ Forrás: <https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

⁹ Forrás: <https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

¹⁰ Forrás: <https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

¹¹ Forrás: <https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

A hazai szabályozás alapvetően leképezi a Rendeletét, de azért azonosíthatóak különbségek, amelyek adott esetben problémát okozhatnak az értelmezésben mind adatkezelői, illetve adatfeldolgozói oldalon, mind a személyes adataikkal érintett magánszemélyek esetében. Erre példa a Rendelet 21. cikkében rögzített tiltakozáshoz való jog – amelyről az Info-törvény nem tesz említést – amely szerint az érintett jogosult arra, hogy a saját helyzetével kapcsolatos okokból bármikor tiltakozzon személyes adatainak kezelése ellen, ideértve az említett rendelkezéseken alapuló profilalkotást is. Ebben az esetben az adatkezelő a személyes adatokat nem kezelheti tovább, kivéve, ha az adatkezelő bizonyítja, hogy az adatkezelést olyan kényszerítő erejű jogos okok indokolják, amelyek elsőbbséget élveznek az érintett érdekeivel, jogaival és szabadságaival szemben, vagy amelyek jogi igények előterjesztéséhez, érvényesítéséhez vagy védelméhez kapcsolódnak.

A jogszabályi kötelezettségek betartásának felügyeletéért, valamint a személyes adatok megfelelő kezeléséért felelős hazai hatósági szerv a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság vagy NAIH). A Hatóság feladata a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése, továbbá a személyes adatok Európai Unión belüli szabad áramlásának elősegítése.¹²

Összefoglalóan – több kiemelt feladata mellett – a NAIH az a szerv, ahová be kell jelenteni az adatvédelmi incidenseket, illetve az azok észlelését követően megtett, illetve tervezett intézkedéseket. A Hatóság kivizsgálja az eseteket, egyeztet a bejelentővel, illetve meghozza a döntéseket, adott esetben szankcionál.

Kiemelten fontos hangsúlyozni, hogy az adatkezelőknek és adatfeldolgozóknak a Hatóságot javasolt partnerként kezelniük. A Hatóságnak nem a büntetés és az elmarasztalás a célja, hanem a szabályok szerinti működés elérése, illetve folyamatos együttműködés útján a megfelelő működéshez való támogató hozzájárulás. Az ehhez szükséges csatornákat a Hatóság kiépítette, a szükséges kompetenciák és kapacitások rendelkezésére állnak.

4. Az első reakciók, tapasztalatok, státusz

4.1 GDPR állampolgári szemmel

A hazai adatvédelmi tudatosság szintje jelenleg alacsony, ezt támasztják alá a kapcsolódó felmérések, illetve az olyan napi tapasztalatok, miszerint a lakosság egy része a bankkártyája mellett tartja a PIN kódját (amely még mindig nagyon sok esetben 1234), vagy a monitorra ragasztott cetlin a felhasználónevet és jelszavát. Illetve amíg az orvosnál adott esetben egyszerre több beteg is bent lehet, és hallható a betegek teljes kórtörténete, gyógyszerkezelési információi, stb., addig ez nem is változik.

¹² Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100112.TV> 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról 25. A Hatóság jogállása 38. § (2)

Emellett a közelmúltban számos olyan adatvédelmi incidens látott napvilágot és kapott hangos sajtóvisszhangot, ami a felhasználókra vonatkozó személyes adatokkal való visszaélésekről, kiszivárogtatásokról, illetve adatokkal való nyereszkedésekről szóltak, és olyan nagyvállalatok, multik és világhírű cégek voltak érintettek, akik az adatvédelmi szempontból tudatosabbnak tekinthető felhasználók mindennapi életében – gyakorlatilag abba integrált módon – vannak jelen (közösségi média szolgáltató, levelező rendszer és kereső program szolgáltató, stb.). Ennek következményeként elindult az elmozdulás az alapvetően rutinból „sütitket elfogadó” felhasználóból egy óvatosabb, inkább a hozzájárulást kikerülő vagy megtagadó felhasználó irányába. Ezt erősíti, hogy az új jogszabályi előírások miatt az adatkezelők és feldolgozók „agresszív”, állandóan arcba tolnakodó módon próbálnak a lehető legszélesebb körű adatkezelési hozzájárulásokat megszerezni, mindezt teszik nem közérthető megfogalmazással és minél kisebb betűmérettel. A célszerű az lenne, ha az adatkezelő, illetve feldolgozó a különböző adatkezelési célok mentén szofisztikáltan, az állampolgárokat is segítő megértéssel próbálnák megszerezni az adatkezelési hozzájárulásokat.

4.2. Adatkezelői, adatfeldolgozói reakciók, tapasztalatok

A Rendelet hatálybalépését megelőző pár hétben, illetve azt követően folyamatosan még így fél év elteltével is elmondható, hogy a sajtó napi szinten foglalkozik a GDPR témával.

Szinte mindennaposak azok a cikkek, amelyek borús jövőt (akár 20 millió eurós bírság) jósolnak a hazai vállalkozásoknak, illetve mindenkinek, aki potenciális adatkezelő vagy adatfeldolgozó. Folyamatos a megvalósíthatatlan követelmények hangsúlyozása. Ez a nyomás, illetve a filozófiájában a korábbi gyakorlatokhoz képest merőben újat hozó szabályozásnak való megfelelés a nem ezzel foglalkozó, profilidegen cégeket kiszolgáltatótá teszik a jelenlegi hazai átlagos adatvédelmi tudatossági szintnél magasabb fokú ismeretekkel rendelkezőkkel szemben, akiknek ez visszaélési lehetőségekkel kecsegtet.

Ezt a helyzetet lovagolják meg az elmúlt fél évben gombamód szaporodó adatvédelmi szakértők, akik adott esetben megkérdőjelezhető marketing eszközökkel tovább szítják a kedélyeket, ennek megfelelően a sajtóban egymás után jelennek meg a korábbi fejezetben már említett riadalmat keltő cikkek, amelyek szerint sorozatos incidensek és bírságok várhatóak a tárgyban.

Természetesen a sok „hirtelen kinevelődött” adatvédelmi szakértő között, illetve mellett van több valós kompetenciával és referenciával bíró szakember, akik segíthetnek a megfelelő megoldások kiválasztásában és implementációjában.

Eddig azokról tett a cikk említést, akik felülve a média által vert hullámoknak, szigorúan véve, már-már túlbiztosított módon próbálnak megfelelni a megváltozott jogszabályi kereteknek. Ezzel szemben van az adatkezelőknek, adatfeldolgozóknak egy olyan csoportja is, akik szerint a GDPR szabályozással érdemi újítás nem történt, így elbogatellizálják a kötelezettségeket, illetve az ehhez kapcsolódó feladatokat, és a szükséges szemléletbeli és működésbeli változtatásokat

nem hajtják végre. Gyakorlatilag az új szabályozás hatására nem reagálnak, nem tesznek semmit.

Vélhetően – mint az élet legtöbb területén – itt is a középút, az egyensúly megtalálása lehet a célra vezető. Fontos lenne a tárgyban olyan cikkek készítése, amelyek ténylegesen összefoglalják az újításokat, illetve nem nehézségként, hanem az érintett cégek (vagy állami intézmények) számára lehetőségként, működésmegújítási katalizátorként közelítenék meg a témát, amely mentén az adott adatkezelő is hatékonyabb, sikereesebb lehet.

Fontos továbbá – rácsatlakozva az állampolgári szemléletnél leírtakhoz –, hogy maguk az adatkezelő/adatfeldolgozó jogi személyek is ne csak szükséges rosszként hajtsák végre a kötelezettségeket, hanem tudatosan próbálják meg kihozni az előírások okozta lehetőségekből a legtöbbet. Tipikus példaként említhető az internetes oldalak felkeresése, vagy online boltok regisztrációja során felugró „sütitk”-hez kapcsolódó hozzájárulás kérés. A legtöbb cég gyakorlatilag egy kérdést tesz fel (Hozzájárul a sütitk használatához? Igen/Nem) és a kapcsolódó leírás nehezen értelmezhető. Gyakorlatilag kiolvashatatlan, hogy mihez is árul hozzá a user. Így a tudatos felhasználó legtöbbször nemleges választ jelöl, miközben ha a kérdéshez máshogy állna a honlapot működtető (van erre is példa), akkor a kérdésből is kiderülne, hogy konkrétan mihez is kéri a látogatói hozzájárulást. Pl.: statisztikai, vagy marketing célból, vagy esetleg valamilyen beállítás megtételéhez, illetve ezek kombinációjához, stb. Az egyértelmű információ nagyban növelheti a felhasználói bizalmat.

Külön kategóriát képeznek azon közigazgatási szereplők, akik jogszabályi felhatalmazás alapján kezelik/dolgozzák fel az adatokat. Itt nehézséget okozhat annak vizsgálata, hogy a jogszabály konkrétan mire is ad felhatalmazást és mi az, amire nem, vagy nem egyértelműen. A megoldások kidolgozását nagyban nehezíti a nyilvántartások elektronikus, illetve papír alapú, vagy egyszerre papír alapon és elektronikus térben történő vezetése, illetve az IT technológiák elmúlt időszakban végbement fejlődése révén történő elavult technológiákra vonatkozó implementáció. (Pl.: szalagos mentésekről történő részleges személyes adattörlés ügyfél kérésére.)

Az implementációt nehézkes a folyamatban lévő fejlesztésekre is kiterjeszteni, de még inkább problémás lehet az üzemeltetett rendszerek szerződéses viszonyait az új kötelezettségekhez igazítani.

Összességében azért elmondható, hogy a közigazgatási szereplők felkészültsége a tárgyban folyamatosan javul, illetve jelentős a száma a kapcsolódó oktatásoknak, és a legtöbb helyen kijelölésre kerültek a felelős kollégák is.

5. A jövő egy másfajta megközelítésben

Az elmúlt évszázadok során mindig más és más (újabb és újabb) erőforrások megszerzésére irányult a figyelem. Arany, olaj, egyéb ásványkincsek, stb. megszerzése és birtoklása, feldolgozása volt fókuszban. Az elmúlt pár évtized során az információtechnológia rohamos fejlődésével az egyik legértékesebb erőforrás a nagy mennyiségben fogyasztókról rendelkezésre álló, rohamosan növekvő elemszámú információ lett.

A nagy technológiai óriások (Google, Facebook, Microsoft, Amazon, stb.), mind-mind a felhasználókról (userekről) rendelkezésre álló adatokból, illetve ezen adatok elemzéséből, értékesítéséből élnek. Ezekre alapozva fejlesztenek és kínálnak egyre testreszabottabb, személyre szóló megoldásokat.

Ma már nem újdonság senki számára, ha rákeres valamire az interneten rövidesen a keresés tárgyához kapcsolódó reklámok árasztják el. Azon sem lepődünk meg, hogy az adatainkból profilt építenek rólunk, megismerik a szokásainkat, tudják, hogy kivel beszélünk telefonon, mikor hol vagyunk, milyen internetes oldalakat látogatunk, milyen híreket olvassunk, stb.

Ma már egy modernebb hűtő is képes üzenetet küldeni, hogy hazafelé mit kell hozni a boltból, mert elfogyott. A legújabb klímákat is lehet wifin keresztül, távolról mobiltelefonon vezérelni, illetve a legújabb robotporszívó is feltérképezi a lakásunkat és felhőben tárolja az adatokat a lakás berendezéséről, hogy hol vannak a konnektorok, stb. Tétélezzük fel, hogy a fent említett hűtőt, klímát és porszívót egy cég gyártja. Könnyedén belátható, hogy mennyi információja lehet rólunk. Mindez rendszerezetten áll rendelkezésre, ha a gyártó/szolgáltató jól szervezeten regisztrációt kért az eszközökhöz, és a személyes adatainkat felhasználva nyilvánvalóan látja, hogy a három eszköz egy és ugyanazon személyhez tartozik. A szükséges adatok egy esetleges okosotthon megtervezéséhez rengeteg támpontot adhatnak. Egy okos megoldásokat szállító cég számára ezen adatok ténylegesen aranyat érnek.

A fenti gondolatkísérlet (amelynek kizárólag a szemléltetés a célja, a téma ennél sokkal összetettebb, és jelentősen túlmutat jelen íráson) már valóság, de itt érdemes visszakanyarodni a személyes adatok védelméhez és kicsit más szemmel megközelíteni a dolgot mind tudatos fogyasztóként, userként, vagy éppen ügyfélként, illetve vállalkozói oldalról egyaránt.

Két irányt érdemes vizsgálni.

Egyrészt nagy biztonsággal kimondható, illetve a fenti témafelvetés is jól szemlélteti, hogy a személyes adatok védelmére, és a minél átláthatóbb körülményeket teremtő jogi szabályozásra szükség van, elengedhetetlen. A szellem kiszabadult ugyan a palackból, de még a megfelelő szabályozással kordában tartható.

Azonban a szabályozásnak inkább építő, mint gátló szerepe kell, hogy legyen, építeni pedig a felhasználókban megintgott bizalmat kell. Az elmúlt időszakban számos olyan negatív tapasztalat érte közvetlenül, vagy közvetve a fogyasztókat/ügyfeleket, amelyeket a nagyobb cégeknek is figyelembe kell venniük, ha továbbra is sikeresek szeretnének maradni.

A negatív tapasztalatok óvatossábbá és tudatosabbá teszik a felhasználókat. A szolgáltatók csak akkor tudnak majd talpon maradni, ha meg tudják őrizni a felhasználói bizalmat. Az a bank pillanatok alatt elveszítheti az ügyfelei többségét, amely nem vigyáz az adataira. De kegyvesztetté válhatnak jelenleg megállíthatatlannak tűnő szolgáltatók is, ha a userek rájönnek, hogy az engedélyük nélkül visszaélnak az adataikkal.

A fenti szempontokat is figyelembe véve kiemelten fontos az európai Adatvédelmi Rendelet. Sőt több szempontból versenyelőnyt is jelenthet a világ egyéb pontjaival szemben, ahol nincs hasonló szabályozás (Amerika, Kína). A Rendelet ilyen

típusú értelmezése révén kimondható, hogy a GDPR valójában versenyelőnyt teremt, mert kikényszerít egy átláthatóbb, a felhasználó számára is nyomon követhető működést, és ezzel megőrzi, illetve helyreállítja a bizalmat. Azt a bizalmat, amely nélkül az információkra épülő iparágak nem tudnak sikeresek lenni.

Ugyanez igaz a közzféra szereplőire is. Az nem lehet hosszú távon sikeres, aki nem tud az állampolgárok személyi, adózási, pénzügyi, stb. adataira vigyázni, folyamatosak az incidensek. Gondoljunk csak bele egy esetleges egészségügyi területen történő adatlopásra, és az információk napvilágra kerülésére – ez jelentős bizalomvesztést eredményezhet.

Ilyen megközelítésben a szabályozás nem csak a felhasználónak jó, hanem a fair piaci szereplőknek is, mert ha szabályszerűen, és az adatbiztonság tekintetében is szolgáltatói szemléletben jár el az ügyfelek érdekeit is szem előtt tartva, akkor versenyelőnyre tehet szert.

Ahol nincs ilyen szabályozás, ott a szürke zónában tevékenykedők lesznek előnyben, ami nem jó az iparági érintetteknek, és kimondottan káros az érintett magánszemélyekre nézve.

A GDPR, illetve az Info-törvényhez kapcsolódó implementáció során a bizalmi index emelésének fókuszba helyezése könnyítheti a megértést, a társadalmi és iparági hasznosság kézzelfoghatóvá tételét, ennek szem előtt tartásával érdemes a kapcsolódó feladatokat végrehajtani, illetve felhasználói hozzájárulásokat beszerezni.

Felhasznált források jegyzéke

- <https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)
http://www.fmkik.hu/upload/fmkik/gdpr_szakanyag.pdf
 2018. 11. 08.
- http://www.fmkik.hu/upload/fmkik/gdpr_szakanyag.pdf
 2018. 11. 08.
- http://www.fmkik.hu/upload/fmkik/gdpr_szakanyag.pdf
 2018. 11. 08.
- <https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)
<https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

<https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

<https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

<https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679

RENDELETE (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

<https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege> AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100112.TV> 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról²⁵. A Hatóság jogállása 38. § (2)